

Υπόθεση C-460/20

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία κατάθεσης:

24 Σεπτεμβρίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesgerichtshof (Γερμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Ιουλίου 2020

Ενάγοντες και αναιρεσιόντες:

TU

RE

Εναγομένη και αναιρεσίβλητη:

Google LLC

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Αξίωση διαγραφής ορισμένων συνδέσμων (links) που εμφανίζονται στα αποτελέσματα διαδικτυακής αναζήτησης οι οποίοι συνδέουν τους ενάγοντες με διαδικτυακά άρθρα τρίτου τα οποία τους προσδιορίζουν και περιέχουν ενίοτε φωτογραφίες τους, καθώς και παράλειψης εμφάνισης των φωτογραφιών αυτών υπό τη μορφή μικρογραφιών προεπισκόπησης (thumbnails)

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Είναι συμβατό με το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της

Ευρωπαϊκής Ένωσης, ΕΕ C 202, της 7ης Ιουνίου 2016, σ. 389) και με το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (άρθρο 8 του Χάρτη) να λαμβάνεται κατ' αρχήν υπόψη κατά τη στάθμιση των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων που θεμελιώνονται στα άρθρα 7, 8, 11 και 16 του Χάρτη η οποία διενεργείται στο πλαίσιο της εξέτασης του αιτήματος διαγραφής του υποκειμένου των δεδομένων το οποίο απευθύνεται στον υπεύθυνο υπηρεσίας διαδικτυακής αναζήτησης κατά το άρθρο 17, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων, στο εξής: ΓΚΠΔ, ΕΕ L 119, της 4ης Μαΐου 2016, σ. 1) εάν το υποκείμενο των δεδομένων θα μπορούσε να αποκτήσει ευλόγως –π.χ. μέσω της έκδοσης προσωρινής διαταγής– πρόσβαση σε νομική προστασία έναντι του δημιουργού του περιεχομένου και κατ' αυτόν τον τρόπο να επιτύχει την προσωρινή έστω διασαφήνιση του ζητήματος της αλήθειας του εμφανιζόμενου από τον υπεύθυνο της μηχανής αναζήτησης περιεχομένου, όταν ο σύνδεσμος, του οποίου τη διαγραφή αιτείται το υποκείμενο των δεδομένων, οδηγεί σε περιεχόμενο το οποίο περιλαμβάνει πραγματικούς ισχυρισμούς και αξιολογικές κρίσεις που στηρίζονται σε πραγματικούς ισχυρισμούς των οποίων η αλήθεια αμφισβητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, η δε νομιμότητα του περιεχομένου εξαρτάται από το κατά πόσον ανταποκρίνονται στην αλήθεια οι περιλαμβανόμενοι σε αυτό πραγματικοί ισχυρισμοί;

2. Σε περίπτωση αιτήματος διαγραφής προς τον υπεύθυνο μιας υπηρεσίας διαδικτυακής αναζήτησης, ο οποίος, όταν οι χρήστες αναζητούν κάποιο όνομα, αναζητεί φωτογραφίες φυσικών προσώπων τις οποίες έχουν αναρτήσει στο διαδίκτυο τρίτοι σε σχέση με το όνομα του αναζητούμενου προσώπου και ο οποίος εμφανίζει τις ανευρεθείσες φωτογραφίες στη σύννοψη αποτελεσμάτων της εν λόγω αναζήτησης ως μικρογραφίες προεπισκόπησης (thumbnails), στο πλαίσιο της διενεργούμενης σύμφωνα με τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (οδηγία για την προστασία δεδομένων, ΕΕ L 281, της 23ης Νοεμβρίου 1995, σ. 31) / το άρθρο 17, παράγραφος 3, στοιχείο α', του ΓΚΠΔ στάθμισης των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων που θεμελιώνονται στα άρθρα 7, 8, 11 και 16 του Χάρτη, πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το γενικό πλαίσιο των αρχικών δημοσιεύσεων του τρίτου, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία υφίσταται μεν ηλεκτρονική παραπομπή προς την ιστοσελίδα του τρίτου κατά την εμφάνιση της μικρογραφίας μέσω της μηχανής αναζήτησης, πλην όμως η ιστοσελίδα αυτή δεν αναφέρεται συγκεκριμένα, η δε υπηρεσία διαδικτυακής αναζήτησης δεν εμφανίζει επιπλέον το προκύπτον εξ αυτής γενικό πλαίσιο;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 7, 8, 11, 16

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ, άρθρο 17, αιτιολογική σκέψη 4

Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, άρθρα 12 και 14

Σχετική νομολογία:

- του Δικαστηρίου

Απόφαση της 13ης Μαΐου 2014, Google Spain και Google (C-131/12, EU:C:2014:317)

Απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, GC κ.λπ. (Διαγραφή συνδέσμων προς ευαίσθητα δεδομένα) (C-136/17, EU:C:2019:773)

Απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, Google (Εδαφικό πεδίο της διαγραφής συνδέσμων) (C-507/17, EU:C:2019:772)

Απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Spiegel Online (C-516/17, EU:C:2019:625)

Απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2019, Buivids (C-345/17, EU:C:2019:122)

Απόφαση της 7ης Αυγούστου 2018, Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634)

Απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, GS Media (C-160/15, EU:C:2016:644)

Απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2012, SABAM (C-360/10, EU:C:2012:85)

Απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2011, Scarlet Extended (C-70/10, EU:C:2011:771)

Απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2008, Satakunnan Markkinapörssi και Satamedia (C-73/07, EU:C:2008:727)

- του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου

Απόφαση της 28.6.2018 – 60798/10, 65599/10 (M. L. και W. W. κατά Γερμανίας)

Απόφαση της 4.12.2018 – 11257/16 (Magyar Jeti Zrt κατά Ουγγαρίας)

Απόφαση της 27.6.2017 – 931/13 (Satakunnan Markkinapörssi OY και Satamedia κατά Φινλανδίας)

Απόφαση της 2.2.2016 – 22947/13 (Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete και Index.hu Zrt κατά Ουγγαρίας)

Απόφαση της 7.2.2012 – 39954/08 (Axel Springer κατά Γερμανίας)

Απόφαση της 7.2.2012 – 40660/08 και 60641/08 (Von Hannover κατά Γερμανίας [αριθ. 2])

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της κύριας δίκης

- 1 Ο ενάγων κατέχει θέσεις ευθύνης ή συμμετέχει σε διάφορες εταιρίες παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η ενάγουσα ήταν η σύντροφος του ενάγοντος και, μέχρι τον Μάιο του 2002, πληρεξουσία μίας εξ αυτών των εταιριών.
- 2 Στην ιστοσελίδα www.g-net.net (στο εξής: g-net) εμφανίστηκαν στις 27 Απριλίου 2015, στις 4 Ιουνίου 2015 και στις 16 Ιουνίου 2015 τρία άρθρα τα οποία ασκούσαν κριτική στο επενδυτικό σχήμα ορισμένων εξ αυτών των εταιριών. Το άρθρο της 4ης Ιουνίου 2015 περιέχει επιπλέον τρεις φωτογραφίες του ενάγοντος και μία φωτογραφία της ενάγουσας. Τα άρθρα ήταν ικανά να προκαλέσουν αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία του επενδυτικού σχήματος, οι δε εικόνες ήταν ικανές να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι οι ενάγοντες διήγαν πολυτελή βίο με ξένα κεφάλαια. Σύμφωνα με τα στοιχεία έκδοσης, φορέας εκμετάλλευσης της ιστοσελίδας g-net είναι η G-LLC. Ο επιχειρηματικός σκοπός της G-LLC είναι, κατά δήλωσή της, «να συμβάλλει σε μόνιμη βάση, μέσω ενεργούς ενημέρωσης και διαρκούς διαφάνειας, στην πρόληψη της απάτης στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα». Σε πολλά δημοσιεύματα γίνεται κριτική αναφορά σχετικά με το επιχειρηματικό μοντέλο της G-LLC, μεταξύ άλλων δε της προσάπτεται ότι επιχειρεί να εκβιάσει επιχειρήσεις, δημοσιεύοντας αρχικά αρνητικά άρθρα και προτείνοντας στη συνέχεια, έναντι ενός χρηματικού ποσού προστασίας να διαγράψει τα άρθρα ή να αποτρέψει τις αρνητικές αναφορές.
- 3 Η εναγομένη εμφάνισε στον κατάλογο αποτελεσμάτων αναζήτησης τα άρθρα της 4ης Ιουνίου 2015 και της 16ης Ιουνίου 2015 κατά την πληκτρολόγηση στη μηχανή αναζήτησής της του ονοματεπώνυμου των εναγομένων –τόσο μεμονωμένα όσο και σε συνδυασμό με ορισμένες εταιρικές επωνυμίες–, και το άρθρο της 27ης Απριλίου 2015 κατά την πληκτρολόγηση ορισμένων εταιρικών επωνυμιών στη μηχανή αναζήτησης και δημιούργησε ηλεκτρονική παραπομπή προς αυτούς. Εξάλλου, η εναγομένη εμφάνισε τις φωτογραφίες των εναγόντων, οι οποίες περιλαμβάνονται στο άρθρο της 4ης Ιουνίου 2015, ως μικρογραφίες (thumbnails) στη σύνοψη αποτελεσμάτων αναζήτησης εικόνων της· τούτο δεν συμβαίνει πλέον από τον Σεπτέμβριο του 2017. Από τις 28 Ιουνίου 2018 δεν είναι

πλέον διαθέσιμα ούτε τα άρθρα στα οποία γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή στην ιστοσελίδα g-net.

- 4 Η αγωγή με την οποία οι ενάγοντες σκοπούν στην αφαίρεση από την εναγομένη των αποτελεσμάτων αναζήτησης και των μικρογραφιών από τον κατάλογο αποτελεσμάτων απορρίφθηκε σε αμφοτέρους τους βαθμούς δικαιοδοσίας. Το εφετείο έκρινε ότι η διενεργηθείσα από την εναγομένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των εναγόντων είναι νόμιμη και ότι, ως εκ τούτου, το αγωγικό αίτημα δεν μπορεί να θεμελιωθεί στο άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Στο πλαίσιο της στάθμισης των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων των εμπλεκόμενων μερών η οποία πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ειδικός τρόπος λειτουργίας και η ιδιαίτερη σημασία μιας μηχανής αναζήτησης για τη χρησιμότητα του διαδικτύου. Δεδομένου ότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης συνήθως δεν συνδέεται νομικά με τους δημιουργούς του περιεχομένου που εμφανίζεται στον κατάλογο αποτελεσμάτων, δεδομένου ότι η διερεύνηση και η αξιολόγηση του συνόλου των πραγματικών περιστατικών δεν είναι δυνατές χωρίς να ληφθεί υπόψη η γνώμη του δημιουργού του περιεχομένου, καθώς και δεδομένου ότι στη διάθεση του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης βρίσκονται μόνο τα στοιχεία του υποκειμένου των δεδομένων, ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης υπέχει ειδικές υποχρεώσεις συμπεριφοράς μόνο όταν λαμβάνει γνώση, μέσω συγκεκριμένης υπόδειξης του υποκειμένου των δεδομένων, μιας πρόδηλης και εύκολα αντιληπτής εκ πρώτης όψεως προσβολής δικαιώματος. Οι αρχές αυτές εφαρμόζονται αναλόγως όταν η χρήση της μηχανής αναζήτησης περιορίζεται στην αναζήτηση εικόνων.
- 5 Όσον αφορά την ακρίβεια του προβαλλόμενου πραγματικού ισχυρισμού, το βάρος επίκλησης και απόδειξης φέρει ο αιτών, δηλαδή οι ενάγοντες. Επειδή οι ενάγοντες ισχυρίστηκαν μεν, πλην όμως δεν απέδειξαν, ότι τα αναφερόμενα γεγονότα και οι διατυπωθείσες αξιολογικές κρίσεις εις βάρος τους είναι αναληθείς, η εναγομένη δεν ήταν σε θέση να προβεί σε οριστική εκτίμηση του περιεχομένου προς το οποίο γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή από αυτήν. Επομένως, η εναγομένη δεν ήταν υποχρεωμένη να διαγράψει τα αντίστοιχα αποτελέσματα της αναζήτησης βάσει του κριτηρίου της «πρόδηλης και εύκολα αντιληπτής εκ πρώτης όψεως προσβολής δικαιώματος». Ομοίως, όσον αφορά τις φωτογραφίες που εμφανίζονται ως μικρογραφίες, δεν διαφαίνεται να υπάρχει πρόδηλη και άνευ ετέρου εύκολα αντιληπτή για την εναγομένη προσβολή δικαιώματος.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 6 Η ευδοκίμηση της εκκρεμούσας ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου αιτήσεως αναιρέσεως εξαρτάται από την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Όσον αφορά τους συνδέσμους προς τα τρία ως άνω άρθρα, εφαρμοστέος όσον αφορά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, την επίμαχη πράξη και τον τόπο τελέσεώς

της είναι ο κανονισμός (ΕΕ) 2016/679. Η αξίωση των εναγόντων για μόνιμη διαγραφή των αμφισβητούμενων από αυτούς αποτελεσμάτων αναζήτησης καλύπτεται από το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Όσον αφορά τις μικρογραφίες, τυγχάνουν εφαρμογής τα άρθρα 12, στοιχείο β', και 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46/ΕΚ, καθόσον εν πάση περιπτώσει η εναγομένη έπαυσε να εμφανίζει τις μικρογραφίες ήδη από το 2017 και, επομένως, σε χρονικό σημείο προγενέστερο της θέσεως σε ισχύ του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι υφίσταται παραλληλισμός μεταξύ των προϋποθέσεων διαγραφής συνδέσμων σύμφωνα με τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων και σύμφωνα με την οδηγία για την προστασία δεδομένων. Εξ αυτού του λόγου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να απαντήσει στο δεύτερο ερώτημα που υποβλήθηκε σχετικά με τα αποτελέσματα εικόνων επιπλέον και υπό το πρίσμα του γενικού κανονισμού για την προστασία δεδομένων.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 7 Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού δεν έχει εφαρμογή όταν η επεξεργασία δεδομένων την οποία διενεργεί ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης είναι απαραίτητη για την άσκηση του δικαιώματος ελευθερίας της έκφρασης και του δικαιώματος στην ενημέρωση. Το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα, αλλά πρέπει να εκτιμάται, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 4 του κανονισμού, σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Η στάθμιση αυτή των θεμελιωδών δικαιωμάτων πρέπει να διενεργείται βάσει του συνόλου των κρίσιμων περιστάσεων της εκάστοτε περίπτωσης και λαμβανομένων υπόψη, αφενός μεν, της σοβαρότητας της επέμβασης στα θεμελιώδη δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων (των εναγόντων), αφετέρου δε των θεμελιωδών δικαιωμάτων της εναγομένης, των συμφερόντων των χρηστών τους και του κοινού, καθώς και των θεμελιωδών δικαιωμάτων των παρόχων του περιεχομένου που εμφανίζεται στους συνδέσμους των αμφισβητούμενων αποτελεσμάτων.
- 8 Η στάθμιση θα γίνει με βάση τη λειτουργία της υπηρεσίας αναζήτησης της εναγομένης. Στην προκειμένη περίπτωση, πρόκειται για αυτοτελή πράξη επεξεργασίας δεδομένων, η οποία πρέπει, επομένως, να εκτιμάται επίσης αυτοτελώς όσον αφορά τους περιορισμούς των θεμελιωδών δικαιωμάτων που συνδέονται με αυτήν. Το ζήτημα της νομιμότητας της ηλεκτρονικής παραπομπής είναι αυτοτελές σε σχέση με το ζήτημα της νομιμότητας της δημοσίευσης των αναρτήσεων από τον δημιουργό του περιεχομένου προς τις οποίες γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή.
- 9 Εν προκειμένω, οι ενάγοντες θεμελιώνουν το αίτημά τους περί διαγραφής συνδέσμων στον ισχυρισμό ότι οι αναφορές που περιέχονται στα τρία αυτά άρθρα προς τα οποία γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή είναι αναληθείς. Η εναγομένη

θεωρεί ότι δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει την ακρίβεια των αμφισβητούμενων αναφορών.

- 10 Δεδομένου ότι οι επίμαχες αναφορές θίγουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενδιαφερομένων για σεβασμό της ιδιωτικής ζωής τους και περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτά προκύπτουν από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη, η απαιτούμενη από το άρθρο 17, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 στάθμιση εξαρτάται από το κατά πόσον ανταποκρίνονται στην αλήθεια οι περιλαμβανόμενοι στα άρθρα προς τα οποία γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή πραγματικοί ισχυρισμοί. Σε περίπτωση που αληθεύουν, υφίσταται έννομο συμφέρον του κοινού για ενημέρωση, ενώ τα συμφέροντα του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, του δημιουργού του περιεχομένου και των χρηστών που προστατεύονται ως θεμελιώδη δικαιώματα υπερισχύουν των συμφερόντων των εναγόντων που προστατεύονται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη.
- 11 Η εναγομένη δεν διαθέτει στοιχεία σχετικά με την αλήθεια των πραγματικών ισχυρισμών που αμφισβητούνται από τους ενάγοντες και, επομένως, δεν ήταν σε θέση, στο πλαίσιο της εκτίμησης του αιτήματος διαγραφής συνδέσμων, να ολοκληρώσει τη στάθμιση στην οποία όφειλε να προβεί μεταξύ των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων που θεμελιώνονται αφενός στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και αφετέρου στα άρθρα 11 και 16 του Χάρτη.
- 12 Επομένως, το ζήτημα αν η εναγομένη όφειλε να δεχθεί το αίτημα των εναγόντων περί διαγραφής συνδέσμων εξαρτάται από το αν οι ενάγοντες όφειλαν να αποδείξουν την προβαλλόμενη ανακρίβεια των αμφισβητούμενων πραγματικών ισχυρισμών ή, τουλάχιστον, να προσκομίσουν κάποιο στοιχείο απόδειξης της αναλήθειας, ή αν η εναγομένη όφειλε να δεχθεί ως ορθό τον ισχυρισμό των εναγόντων περί αναλήθειας των αμφισβητούμενων πραγματικών ισχυρισμών ή αντιθέτως να ελέγξει τα πραγματικά περιστατικά.
- 13 Συναφώς, κατά το αιτούν δικαστήριο, οι προϋποθέσεις ενδεχόμενης διαγραφής συνδέσμων δεν δύναται να θεωρηθεί ότι δεν πληρούνται εκ μόνου του γεγονότος ότι τα άρθρα που είχαν αρχικώς εμφανιστεί στον κατάλογο αποτελεσμάτων της εναγομένης δεν είναι πλέον διαθέσιμα από τις 28 Ιουνίου 2018. Τα άρθρα αυτά θα μπορούσαν να αναρτηθούν εκ νέου στο διαδίκτυο.
- 14 Το ουσιώδες ζήτημα της ένδικης διαφοράς, όπως παρατέθηκε στο σημείο 12 ανωτέρω, δεν έχει αποσαφηνιστεί σε επίπεδο δικαίου της Ένωσης, ήτοι ποιες υποχρεώσεις υπέχει έκαστος διάδικος όταν αμφισβητείται μεταξύ τους, στο πλαίσιο αιτήματος διαγραφής συνδέσμων, η ακρίβεια του περιεχομένου που εμφανίζεται από τη μηχανή αναζήτησης.
- 15 Μια τυποποιημένη λύση, βάσει της οποίας υφίσταται μονομερής υποχρέωση του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης ή του υποκειμένου των δεδομένων, δεν φαίνεται να μπορεί να υποστηριχθεί λαμβάνοντας υπόψη αφενός μεν ότι το δικαίωμα αντίταξης του υποκειμένου των δεδομένων δεν ισχύει άνευ

προϋποθέσεων, αφετέρου δε ότι οι υπηρεσίες διαδικτυακής αναζήτησης έχουν ουσιώδη σημασία για την αξιοποίηση του μέσου αυτού. Αντιθέτως, σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να σταθμίζονται σε ισότιμη βάση τα αντιτιθέμενα δικαιώματα και συμφέροντα που θεμελιώνονται αφενός στα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη και αφετέρου στα άρθρα 11 και 16 του Χάρτη.

- 16 Σε περίπτωση όπως η προκειμένη, αν γίνει δεκτό ότι το υποκείμενο των δεδομένων υποχρεούται να αποδείξει έναντι του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης την αληθία του περιεχομένου προς το οποίο γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή, ο ενδιαφερόμενος θα έπρεπε να παράσχει στον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης λεπτομερείς πληροφορίες προσωπικού και πιθανόν ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα και θα έφερε επιπλέον τον κίνδυνο της αδυναμίας παροχής τέτοιων διευκρινιστικών στοιχείων. Ο κίνδυνος αυτός θα εμφανιζόταν ιδιαίτερα στο πλαίσιο της απόδειξης ενός αρνητικού γεγονότος, δηλαδή στην περίπτωση κατά την οποία το υποκείμενο των δεδομένων θα έπρεπε να αποδείξει ότι δεν συνέβη κάποιο γεγονός. Στις περιπτώσεις αυτές, η αξίωση διαγραφής συνδέσμων βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 πρακτικά θα αναιρείτο.
- 17 Αντιθέτως, αν ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης έπρεπε να δεχθεί, κατά την απόφαση επί του αιτήματος διαγραφής συνδέσμων, ως ορθό τον ισχυρισμό του υποκειμένου των δεδομένων περί αληθίας του γεγονότος, θα υπήρχε ο κίνδυνος να μην εμφανίζονται μέσω της μηχανής αναζήτησης και να είναι εν τέλει δυσχερέστερα προσπελάσιμοι στο κοινό αληθείς πραγματικοί ισχυρισμοί ως προς τους οποίους υφίσταται έννομο συμφέρον ενημέρωσης του κοινού και των οποίων η δημοσίευση θα ήταν αναμφίβολα επιτρεπτή λαμβανομένης υπόψη της αλήθειας του προβαλλόμενου γεγονότος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, θα προσβάλλονταν τα δικαιώματα του δημιουργού του περιεχομένου στην ελευθερία έκφρασης και διάδοσης γνώμης που προστατεύονται από το άρθρο 11 του Χάρτη, καθώς και το συμφέρον του κοινού να έχει πρόσβαση σε αυτές τις εκφράσεις γνώμης.
- 18 Επομένως, αντί για τυποποιημένες λύσεις προκρίνεται μια ενδιάμεση λύση. Έτσι, θα μπορούσε να υποχρεωθεί ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης να διερευνά και να αξιολογεί τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά στο πλαίσιο μιας διαδικασίας «notice and take down», ζητώντας, προς τούτο, τακτικά τη γνώμη του υπεύθυνου δημιουργού του περιεχομένου. Θα μπορούσε επίσης να επιβληθεί στο ίδιο το υποκείμενο των δεδομένων η υποχρέωση να φροντίζει για την απόδειξη της αλήθειας του περιεχομένου που εμφανίζεται από τον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης, τουλάχιστον προσωρινώς, ήτοι διά της οδού της προσωρινής δικαστικής προστασίας, αλλά μόνον όταν η εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων προσφυγή σε διαδικασία προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά του δημιουργού του περιεχομένου είναι εύλογη σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες περιστάσεις της εκάστοτε υπόθεσης.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο κλίνει υπέρ της τελευταίας αυτής προσέγγισης, ήτοι της προσφυγής του υποκειμένου των δεδομένων στον δημιουργό του περιεχομένου

προκειμένου να διασαφηνιστεί η ακρίβεια του περιεχομένου προς το οποίο γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή. Πράγματι, το ζήτημα της ακρίβειας του περιεχομένου μπορεί να επιλυθεί μόνο στο πλαίσιο της σχέσης του δημιουργού του περιεχομένου και του υποκειμένου των δεδομένων. Μολονότι ο φορέας εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης είναι άμεσα υπεύθυνος από απόψεως προστασίας των δεδομένων, εντούτοις, όσον αφορά το περιεχόμενο προς το οποίο γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή, παραμένει απλώς μεσάζων. Επομένως, η προηγηθείσα προσφυγή στον δημιουργό του περιεχομένου εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων θα περιοριζόταν σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, στο πλαίσιο της επεξεργασίας αιτήματος διαγραφής συνδέσμων, δεν μπορεί να επιλυθεί από το επιλαμβανόμενο δικαστήριο το ζήτημα της αλήθειας των πληροφοριών προς τις οποίες γίνεται ηλεκτρονική παραπομπή από τον φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης για τον σκοπό της συνολικής στάθμισης των δικαιωμάτων και των συμφερόντων που θεμελιώνονται στα άρθρα 7, 8, 11 και 16 του Χάρτη σε συνάρτηση με τη σχέση του υποκειμένου των δεδομένων και του φορέα εκμετάλλευσης της μηχανής αναζήτησης.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 20 Όταν ο υπεύθυνος μηχανής αναζήτησης εικόνων, όπως εν προκειμένω η εναγομένη, εμφανίζει στην καταρτισθείσα από την ίδια σύνοψη αποτελεσμάτων αναζήτησης μικρογραφίες των εικόνων που ανευρέθηκαν από την ίδια στο διαδίκτυο με τη χρήση του όρου αναζήτησης, πρόκειται για αυτοτελή διάθεση των εικόνων αυτών και για αυτοτελή επεξεργασία δεδομένων. Από μόνη την αυτοτελή απεικόνιση των μικρογραφιών στη σύνοψη αποτελεσμάτων της μηχανής αναζήτησης δεν καθίσταται δυνατό να προσδιοριστεί το γενικό πλαίσιο της αρχικής δημοσίευσης, καθόσον η μικρογραφία στον σύνδεσμο αποτελεσμάτων είναι, αντιθέτως, αποκομμένη από το όλο αυτό πλαίσιο.
- 21 Για τον σκοπό της στάθμισης των δικαιωμάτων και των συμφερόντων που θεμελιώνονται στα άρθρα 7, 8, 11 και 16 του Χάρτη, η οποία διενεργείται στο πλαίσιο των άρθρων 12, στοιχείο β', 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 95/46/EK και του άρθρου 17, παράγραφος 3, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, είναι κρίσιμο κατά πόσον πρέπει να λαμβάνεται υπόψη μόνον αυτή η αποκομμένη από το γενικό πλαίσιο μικρογραφία ή το αρχικό γενικό πλαίσιο της δημοσίευσης της εικόνας.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει επίσης, όσον αφορά τις εικόνες, ότι, κατά την εκτίμησή του, πληρούνται από χρονικής απόψεως οι προϋποθέσεις του αιτήματος διαγραφής συνδέσμων των εναγόντων.
- 23 Υπέρ του να λαμβάνεται γενικά υπόψη το όλο πλαίσιο της αρχικής δημοσίευσης συνηγορεί κατ' αρχάς το γεγονός ότι στην περίπτωση των μικρογραφιών πρόκειται εν τέλει για ηλεκτρονική παραπομπή προς την ιστοσελίδα του τρίτου. Στον συνετό μέσο χρήστη μηχανής αναζήτησης εικόνων είναι σαφές ότι οι μικρογραφίες που παρατίθενται από τη μηχανή αναζήτησης στη σύνοψη αποτελεσμάτων συλλέχθηκαν σε κάθε περίπτωση από δημοσιεύσεις τρίτων και

ότι κατά κανόνα δημοσιεύονται σε αυτές τις θέσεις σε συνάρτηση με ένα συγκεκριμένο πλαίσιο.

- 24 Υπέρ του να μην λαμβάνεται υπόψη το όλο πλαίσιο της αρχικής δημοσίευσης από τον τρίτο κατά την εξέταση του αιτήματος διαγραφής συνδέσμων συνηγορεί το γεγονός ότι η δραστηριότητα του υπευθύνου της μηχανής αναζήτησης πρέπει να εξετάζεται αυτοτελώς. Μια υπηρεσία διαδικτυακής αναζήτησης συμβάλλει στην περαιτέρω διάδοση, σε παγκόσμιο επίπεδο, των εικόνων που ευρετηριάζει, καθιστώντας αυτές προσπελάσιμες σε κάθε χρήστη του διαδικτύου ο οποίος προβαίνει σε αναζήτηση βάσει του ονόματος του υποκειμένου των δεδομένων.
- 25 Επομένως, κατά την αυτοτελή εξέταση προσλαμβάνει μεγαλύτερη σημασία το γεγονός ότι το αρχικό γενικό πλαίσιο της δημοσίευσης της εικόνας, μολονότι μπορεί να γίνει αντιληπτό από την πολλαπλή ηλεκτρονική παραπομπή, δεν μνημονεύεται κατά την εμφάνιση της μικρογραφίας ούτε είναι εμφανές κατά τα λοιπά. Συναφώς, για την αυτοτελή εκτίμηση της δραστηριότητας του υπευθύνου της μηχανής αναζήτησης πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, εν πάση περιπτώσει, ο προβαίνων σε μια επιφανειακή έρευνα χρήστης της υπηρεσίας αναζήτησης εικόνων απλώς κοιτά τις εικόνες προεπισκόπισης, χωρίς να μελετά λεπτομερώς την ιστοσελίδα από την οποία προέρχονται οι εικόνες και να αντιλαμβάνεται συναφώς τη σχέση τους με το αρχικό πλαίσιο το οποίο αυτές εντάσσονται. Ο υπεύθυνος της μηχανής αναζήτησης, μέσω της πλήρους απεικόνισης των εικόνων ως μικρογραφιών, τις αποσπά από το πλαίσιό τους και τις εμφανίζει –με την ιδιότητά του ως απλού μεσάζοντος– ως αυτόνομο περιεχόμενο, απομονωμένο στη σελίδα του. Εξ αυτού του λόγου, φαίνεται λογικό για τον σκοπό της εκτίμησης της νομιμότητας της επεξεργασίας δεδομένων από τον υπεύθυνο της μηχανής αναζήτησης η διενεργούμενη στάθμιση να στηρίζεται αποκλειστικά στα δικαιώματα και τα συμφέροντα που προκύπτουν από την ίδια τη μικρογραφία.
- 26 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η τελευταία αυτή προσέγγιση λαμβάνει υπόψη το δικαίωμα του προσώπου στην προστασία της εικόνας του, καθόσον το δικαίωμα αυτό προϋποθέτει πρωτίστως ότι το υποκείμενο των δεδομένων αποφασίζει σχετικά με τον χειρισμό της εικόνας του, πράγμα που περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη δυνατότητά του να αρνείται τη διάδοση της εικόνας αυτής.